

Nederlandse
Jenaplan
Vereniging

Kwaliteitsontwikkeling Jenaplan

Een aanpak om de kwaliteit van Jenaplan in de scholen met elkaar te ontwikkelen en te borgen

Doelstelling

- In de school worden veranderingen en verbeteringen gezien als een nooit eindigend proces. Dit traject dat staat omschreven in Jenaplan basisprincipe 20, wordt aangestuurd door een consequente wisselwerking tussen denken en doen.
- De ontwikkeling van Jenaplan en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteitsborging worden zowel landelijk als regionaal vormgegeven.

Procedure

In een gezamenlijk kader maken de regiogroepen een eigen aanpak voor kwaliteitsontwikkeling. De plannen per regio worden ingediend een week voor de laatste Algemeen bestuursvergadering die dit schooljaar op 16 mei 2018 plaats heeft. Het algemeen bestuur toetst of deze regioplannen passen binnen het landelijke kader. Jaarlijks zal het thema 'kwaliteitsbezoeken' op AB-niveau geagendeerd worden.

Inleiding

De voorwaarden voor een landelijke erkenning van een jenaplanschool stelden we tot nu toe als volgt:

- Aantoonbare werkwijze vanuit de basisprincipes Jenaplan
- Deelname aan de regiovergadering
- Beschrijving van het plan van aanpak om Jenaplan kernkwaliteiten in te voeren

Leren doen we van elkaar. Om de kwaliteit van scholen te ontwikkelen en te borgen, willen we stimuleren om nog meer gebruik te maken van elkaars expertise. Daarom zijn we toe aan een volgende stap in de gezamenlijke verbetering en kwaliteitsborging:

- **Feedback geven op elkaars schoolplannen vanuit het concept Jenaplan.**

Dit gebeurt door bij elkaar in de school komen en elkaar feedback en hulp te geven op de jenaplanontwikkeling in de school. Vanuit vragen van de school zelf, en response van de bezoekende school.

Het doel hiervan is om op basis van de feedback de jenaplankwaliteit op school te analyseren en verbeteren en om het gesprek over kwaliteitsverbetering tussen jenaplanscholen tot op de werkvloer op gang brengen.

Ervaring leert dat de resultaten van deze bezoeken bruikbaar zijn in de verantwoording naar de inspectie. Ook de uitwisseling en feedback van de schoolplannen vanuit het perspectief van Jenaplan leveren deze meerwaarde. Het kwaliteitsonderzoek wordt binnen de regio opgezet in groepen van minimaal drie jenaplanscholen.

In dit landelijke kader wordt de **jenaplankwaliteitsbezoek** verweven in bestaande kwaliteitscyclus met schoolplan en –verslag. Deze aanpak kan als consultatie gedefinieerd worden. We raadplegen elkaar om de kwaliteit van het jenaplanonderwijs te verbeteren.

Kinderen leren door vragen te stellen en door feedback te ontvangen. Zo leren en ontwikkelen scholen zich ook. Deze aanpak vereist wel veiligheid, vertrouwen en vaardigheid. De ervaring in de huidige visitaties (uitgevoerd in de pilot) leert dat schoolleiders en teams onderling het moeilijk vinden om elkaar kritisch te beschouwen of feedback te ontvangen.

Elkaar echt ondersteunen in ontwikkeling kan wanneer je meerdere keren bij elkaar komt kijken, zodat je ziet waar vorderingen gemaakt zijn en waar niet. Om de drempel niet te hoog te leggen is in het voorstel voor één consultatie in drie jaar gekozen.

Dit zijn minimale stappen waarvoor we commitment vragen.

Sommige regio's gaan overigens op dit moment al verder in de gezamenlijke ontwikkeling en kwaliteitsborging.

Startvragen als vereniging van jenaplanscholen

- Hoe kunnen we zorgen voor een herkenbare kwaliteit van jenaplanscholen?
- Hoe kunnen we zorgen voor een continu proces in het verbeteren van het jenaplanonderwijs op jenaplanscholen om zo tot een zo hoogwaardig mogelijk niveau van ons onderwijs te komen?
- Welke afspraken maken we hierover?

Wat zijn de uitgangspunten? Gericht op kwaliteitsverbetering en ontwikkeling

- De aanpak dient richting, ruimte en ruggensteun te geven.
- Jenaplan zie je terug in de praktijk van de scholen en in de feiten.

1. Begin bij de vragen en plannen van de school zelf

- Start van de kwaliteitsborging is een analyse van de jenaplanontwikkeling door de school zelf, die herkend en gedragen wordt door het eigen team. Daarnaast komt de vertaling van deze analyse in het schoolplan terug. We gaan ervan uit dat dit al jaarlijks gebeurt. De toegevoegde waarde is het feit dat we onze informatie nu binnen regio's gaan delen.

2. Wat is de inhoud?

- De inhoud van het concept Jenaplan is samengevat in de beschrijving '**Jenaplan in het kort**'. De jenaplankernkwaliteiten, de jenaplanessenties en de negentien items in het jenaplanboek '**Jenaplan, school waar je leert samenleven**' (zie blz. 94) bieden uitstekende handvatten voor de basis van het *jenaplankwaliteitsbezoek*. Regio's kunnen beslissen om deze kijkwijzers te gebruiken. Op de vernieuwde NJPV-site zullen de bekende bestaande kijkwijzers verzameld worden.
- De school geeft een of twee thema's aan waarnaar collega's specifiek kijken.

- De resultaten zijn ook onderwerp van gesprek; zowel bovenmaatse als ondermaatse resultaten op cognitieve vakken en vaardigheden, als het pedagogisch klimaat en talentontwikkeling passeren hierbij de revue.

Door wie?

- Collega's kijken in de praktijk van de scholen. Bij voorkeur niet alleen schoolleiders of IB-ers, maar **ook stamgroepleiders** gaan langs en leveren feedback.

Met wie?

- Elke Jenaplanschool verbindt zich met minimaal twee andere Jenaplanscholen waarin ze één keer in drie jaar elkaar bezoeken en conclusies en acties vastleggen.

Hoe?

- Feedback is de basis van het leren. Deze feedback moet professioneel worden gegeven. Een scheiding van feiten en meningen, een scheiding tussen taak en persoon, een gewogen oordeel met sterke punten en zwakke punten, ruimte voor de ander om te reageren en te leren; feedback geven blijkt best lastig. We adviseren regio's om elkaar hierop te trainen.
- Wat heb je als regioleider nodig om dit in de regio te realiseren? Om onze antwoorden op deze vraag te vinden, willen we in de **eerste bestuursvergadering van januari 2018** de regioleiders scholen in het geven van feedback en het stellen van (kritische) vragen.
- Er zijn vier stappen nodig in een regio: eerst is er verbinding nodig, vervolgens verwondering, dan het stellen van vragen stellen en dan het geven van feedback. We willen de opleiders vragen om een voorstel te ontwikkelen vanuit de jenaplangedachte, zodat we van elkaar leren, net zoals kinderen van elkaar leren. Dat is de basis voor een goed *Jenaplan kwaliteitsbezoek*.
- School levert vragen aan, die onderzocht kunnen worden. Bezoekers kunnen ook vanuit wat ze zien, feedback geven.

- Kijkwijzers zijn daarbij ondersteunend, niet richtinggevend.
Scholen kunnen bovendien kiezen voor eigen kijkwijzers. Landelijk worden deze kijkwijzers op de NJPV-website gedeeld.
- De regio kan experts inzetten in het traject van kwaliteits-ontwikkeling.
Op landelijk niveau gaat NJPV met experts onderzoeken of je tot een **'kwaliteitstoets Jenaplan'** kunt komen, waarvan scholen gebruik kunnen maken.

Hoe vertaal je dit in kwaliteitsverbetering en ontwikkeling?

- De onderzochte school neemt zelf de jenaplanverbeterpunten op in het schoolplan. De school kan zelf, een of twee jaar later, eventueel een nieuwe afspraak maken voor een vervolgonderzoek of voor monitoring.
- Scholen verantwoorden hun kwaliteit naar elkaar in de regio's of on subregio's (minimaal drie scholen)

Hoe kunnen we op gedeelde items de kwaliteit ontwikkelen?

-De NJPV wil verbeterteams met experts op thema's benoemen, bijvoorbeeld op resultaten taal/rekenen/wo binnen Jenaplan, effectiviteit van de meerjarige stamgroep et cetera. Scholen kunnen van deze experts in enkele gesprekken gebruik maken. Maximaal vinden drie gesprekken plaats. Deze verbeterteams met experts kunnen ook landelijk acties starten om met meerdere scholen op een bepaald punt de kwaliteit te verbeteren.

- o Bepalen onderwerpen verbeterteams (mei 2018 AB, later vanuit vragen van scholen en de denktank)
- o Opstellen budget en plan van aanpak verbeterteams DB juni 2018
- o Samenstellen verbeterteams (in overleg met scholingsinstituten)
- o Inschrijven jenaplanscholen

(Voor langdurige verbetertrajecten kunnen scholen een beroep doen op de scholingsinstituten.)

De kalender. Wat, waar en wanneer?

2017 – 2018

Komend jaar is een voorbereidingsjaar.

- o iedere school maakt een analyse van de jenaplan- ontwikkeling en zorgt dat het herkenbaar terug te vinden is in het schoolplan
- o elke regio maakt een plan van aanpak over hoe ze consultatie in de regio gaan aanpakken

2018-2021

We werken in cycli van drie jaar waarin iedere school minimaal één keer een kwaliteitsbezoek krijgt. Dit kan het ene jaar intensiever zijn dan het andere.

2020-2021

Er volgt een evaluatie van het traject en een formulering van het nieuwe beleid op kwaliteitsontwikkeling en -borging.

Verantwoording

-Scholen beschrijven voor zichzelf en voor de collega's in de regio na elk bezoek een kort (*mondeling of schriftelijk*) verslag met conclusies, good practices en verbetermogelijkheden.

-Scholen verantwoorden hun aanpak naar elkaar in de regio en wisselen (*mondeling of schriftelijk*) de verslagen uit.

-Erkenning van een school wordt mede afhankelijk van deelname aan deze trajecten voor kwaliteitsontwikkeling in de regio, naast deelname aan de regiovergaderingen en de aanpak van de kernkwaliteiten.

-Regio's verantwoorden hun aanpak naar elkaar in AB-vergaderingen.

Regioleiders geven door welke scholen (nog) niet deelnemen.

Kosten

Betreft verbeterteams: afhankelijk van behoefte.

Samenvattend: Wat verwachten we van de scholen?

- Deelname aan een groep met minimaal twee andere jenaplanscholen in het traject 'Jenaplan kwaliteitsontwikkeling en -borging'.

- Minimaal één *jenaplankwaliteitsbezoek* bij elk van de twee andere scholen in drie jaar met korte (*mondeling of schriftelijk*) verslagen van conclusies, good practices en verbeterpunten. Minimaal één keer een ontvangst van andere scholen.
- Vanuit het concept feedback op elkaars schoolplan.

Wat verwachten we van de regioleider?

- Evalueren van de huidige vorm van *jenaplankwaliteitsbezoeken*.
- Maken van een nieuw plan voor de regio.
- Opstarten van dit traject, toelichten voorstel en groepen laten indelen.
- Doorgeven van scholen aan NJPV die nog niet deelnemen aan een groep jenaplankwaliteitsontwikkeling en -borging
- Volgen van de aanpak van de groepjes en uitwisselen van conclusies in de regio/groep
- Verzamelen van good practices en verbeterpunten.
- Evalueren van dit traject

Wat verwachten we van de NJPV (directeur/DB)?

- Het aanbieden van instrumenten, zoals 'Kijkwijzer Jenaplan in een notendop', kernkwaliteiten, het Jenaplan boek (goed/beter/best)
- Een scholing Jenaplankwaliteitsbezoek: vragenstellen, feedback geven voor groepen, scholen/regio's op verzoek
- Ondersteuning in de ontwikkeling via verbeterteams (bijvoorbeeld opbrengstgericht werken, leren in een meerjarige stamgroep)
- Op basis van good practices en verbeterpunten van scholen, een nieuw beleid formuleren om de kwaliteit van Jenaplan Nederland te verbeteren
- Jaarlijkse evaluatie van het traject

Bijlagen

- A. Formats regio en per school
- B. Tijdschema jenaplankwaliteitsbezoeken
- C. Kijkwijzer Jenaplan in het kort.
- D. Scoringsdocument MJPS
- E. Kernkwaliteiten.

F. Inhoudsopgave deel 3 van het boek 'Jenaplan, school waar je leert samenleven'